RubenWillaert
restauratie & archeologie
decoratie

GEEFT HET VERLEDEN EEN TOEKOMST

Provinciedomein Raversyde
(Oostende, West-Vlaanderen)

Projectcode: 2021J340
Maart 2022

ARCHEOLOGIENOTA
BUREAUONDERZOEK (FASE 0)
DEEL 2: PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Colofon

Ruben Willaert NV
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteur: Wouter Van Goidsenhoven

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /
De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:
Ruben Willaert, OE/ERK/Archeoloog/2015/00069

© Ruben Willaert NV, Sint-Michiels-Brugge, 2022
Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert NV

Ruben Willaert NV aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

1 Programma van maatregelen 6

1.1 Administratieve gegevens 6
1.2 Synthese 8
1.3 Gemotiveerd advies 9
1.4 Programma van Maatregelen 11

1.4.1 De aanleiding van het vooronderzoek 11
1.4.2 Bepalen van de onderzoeksstrategie 11
1.4.3 Vraagstelling en onderzoeksdoelen 11
1.4.4 Resultaten van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem 12
1.4.5 Onderzoeksstrategie, -methode en -technieken 13
1.4.6 Eventuele afwijkingen van de CGP 14
1.4.7 Noodzakelijke competenties van de uitvoerders 14
1.4.8 Vondsten 15

1.5 Conclusie 15

2 Bibliografie 16

FIGURENLIJST

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart met aanduiding van de kadasternummers (Bron: Geopunt). 7
Figuur 2: Voorstel proefsleuven weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt). 14

TABELLENLIJST

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek. 6

1 Programma van maatregelen

1.1 Administratieve gegevens

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) Het erkenningsnummer van de erkende archeoloog	OE/ERK/Archeoloog/2015/00069	
b) De naam en het adres of maatschappelijke zetel van de erkende archeoloog	Ruben Willaert NV Ten Briele 14 bus 15 8200 Sint-Michiels-Brugge	
c) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	West-Vlaanderen
	Gemeente	Oostende
	Deelgemeente	/
	Postcode	8400
	Adres	Nieuwpoorstesteenweg 636, 8400 Oostende
	Toponiem	Provinciedomein Raversyde
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	X_{min} = 43456 Y_{min} = 210815 X_{max} = 43964 Y_{max} = 211168
d) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Oostende, Afdeling 11 (Middelkerke-Leffinge), Sectie A, nr's 222t, 229f, 251f, 251h, 251k, 253d, 254d, 255d, 258f en 261 Figuur 1	

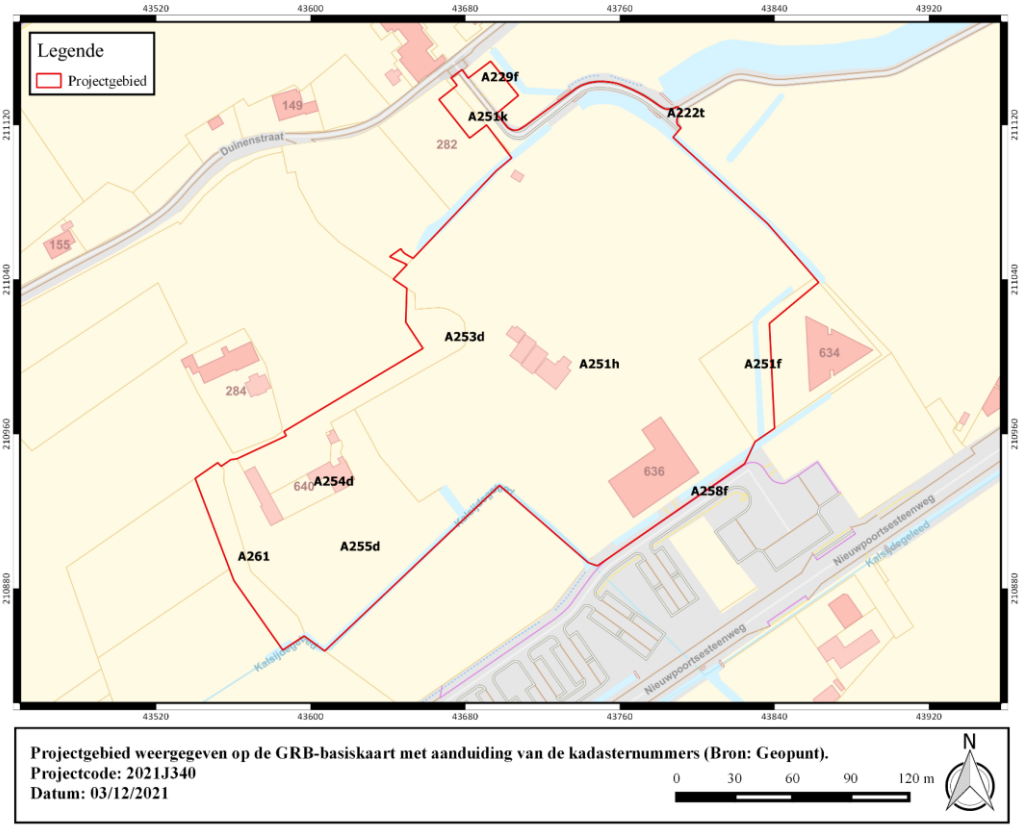

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart met aanduiding van de kadasternummers (Bron: Geopunt).

1.2 Synthese

De opdrachtgever plant de verbouwing van de bestaande bebouwing, de realisatie van nieuwbouwvolumes, aanleg van verharding en bufferbekkens en een heraanleg van de buitenomgeving op het provinciaal domein Raversyde te Oostende. Het volledige projectgebied is ca. 4,75 ha groot. Hiervan is ca. 1400 m^2 bebouwd. Het bestaande hoofdgebouw heeft een oppervlakte van ca. 918 m^2. De overige bebouwing betreft enkele reconstructies en bijgebouwen. De geplande ingrepen zijn sterk gefragmenteerd en liggen verspreid over het domein.

Het onderzoeksgebied situeert zich in het overgangsgebied tussen de duinen en de achterliggende polders. In het noordelijke terreindeel bevinden zich duinen, het zuidelijker terreindeel is lager gelegen. De Quartairgeologische kaart geeft aan dat het profiel is opgebouwd uit Holocene kustduinen die rusten op wadafzettingen van het Holoceen in het noorden van het terrein. In het zuiden van het terrein rusten de duinafzettingen op kreekafzettingen. Op de sequentiekaart wordt aangegeven dat de ondergrond is opgebouwd uit klastische afzettingen met intercalatie van één of meerdere veenlagen. Dit impliceert dat zich ter hoogte van het terrein meerdere archeologisch relevante horizonten kunnen bevinden. Algemeen gesteld geeft de bodemkaart in de oostelijke helft van het terrein dekkleigronden weer, in de westelijke helft geeft de bodemkaart verdwenen bewoning weer, hetgeen zich kan vertalen in zeer humeuze profielen.

Op de cartografische bronnen is te zien dat het terrein zich ten zuiden van de 12^e-eeuwse Gravejansdijk bevindt. Op de Pourbuskaart is de kern van Walraversijde aangegeven ten westen van het huidige onderzoeksgebied. Op de Ferrariskaart is te zien dat het terrein in gebruik is als zowel akker- als grasland. Het onderzoeksgebied wordt doorsneden door meerdere grachten, langs de periferie is bebouwing weergegeven. Op 19^e-eeuwse bronnen is in het zuidwesten van het terrein een hoeve weergegeven die thans is afgebroken.
Tijdens beide wereldoorlogen wordt de Belgische kustlijn voorzien van een uitgebouwde verdedigingslinie. Teneinde de aanwezigheid van militair erfgoed te kunnen inschatten werd een historische studie opgemaakt met behulp van militaire kaarten en luchtfoto's. Tijdens WOI worden langs de kustlijn verschillende geschutsbatterijen gebouwd ter verdediging van de havens en als antwoord op een eventuele amfibie-aanval. Op luchtfoto's vanaf 1915 is te zien dat er ten zuiden van het huidige provinciedomein een opslagdepot wordt aangelegd door de Duitse strijdkrachten. Gedurende de oorlogsjaren worden eveneens meerdere prikkeldraadversperringen aangelegd doorheen het onderzoeksgebied.
Tijdens WOII wordt langs de Atlantische kustlijn de Atlantikwall uitgebouwd. Een systeem van defensieve steunpunten en meerdere verdediginslagen in de diepte. Een deel van de toen nog bestaande kustverdediging uit WOI wordt geïncorporeerd in deze nieuwe linie. Op luchtfoto's is tegen de noordelijke grens van het terrein een U-vormige aarden wal te zien die wordt geïnterpreteerd als geschutstelling. Concreet wijzen de conclusies van de historische studie op een eerder beperkte verwachting inzake oorlogserfgoed.
Binnen de orthofotosequentie is te zien dat het terrein voorheen in gebruik was als landbouwgrond. Op het luchtbeeld van 2000-2003 is te zien dat binnen het gebied grondwerken aan de gang zijn en het huidige bezoekerscentrum wordt gerealiseerd. De impact van deze werkzaamheden op het bodemarchief is op heden ongekend.

Binnen de grenzen van het provinciedomein zijn reeds meerdere onderzoekscampagnes uitgevoerd. De oudste resten die er werden aangetroffen gaan terug tot in de Romeinse periode. Dit betreft dan voornamelijk opgespit materiaal en aanwijzingen voor veenwinning. Ter hoogte van de onderzoekssleuven die zich tegen het hoofdgebouw bevinden werden voornamelijk resten van veenwinningskuilen in kaart gebracht. Daarnaast werd ten noordoosten van het

huidige hoofdgebouw het restant van een dijklichaam in kaart gebracht dat eveneens teruggaat tot in de Romeinse periode. Na verdere indijking in de 11e eeuw wordt de omgeving van het onderzoeksgebied verder ontgonnen en komt permanente bewoning tot stand. Ten noorden van het hoofdgebouw werden tijdens het onderzoek de goed bewaarde resten aangetroffen van het laatmiddeleeuwse vissersdorpje. Het onderzoek bracht 33 bewaarde woningen aan het licht die werden onderzocht. Tijdens WOI werden langs de kustlijn meerdere artilleriebatterijen ingericht. Op het prinselijk domein was batterij 'Aachen' gelegen.

Concreet dient ter hoogte van het onderzoeksgebied uitgegaan te worden van een trefkans inzake archeologisch erfgoed. De verwachting bestaat voornamelijk uit de neerslag van middeleeuwse bewoning en activiteiten tijdens de Romeinse periode. Uit het syntheseplan van het reeds uitgevoerde onderzoek kan afgeleid worden dat een deel van de geplande werken samenvalt met opgravingsvlakken van de reeds uitgevoerde onderzoekscampagnes. Rondom het hoofdgebouw kan echter nog een ruim polygoon afgebakend worden waarvan het grootste deel buiten gekende opgravingszones valt. Bijkomend onderzoek kan hier mogelijk wel nog bijdragen tot de kennisvermeerdering omtrent de menselijke aanwezigheid tijdens de Romeinse periode en middeleeuwen ter hoogte van het provinciedomein. Aangezien bij uitgevoerd onderzoek op het terrein reeds aanwijzingen voor ontvening en bijhorende verstoring zijn waargenomen werd ter hoogte van de afgebakende zone reeds een landschappelijk bodemonderzoek uitgevoerd. Hierbij werden geen onmiddellijke aanwijzingen voor ontvening of verstoring waargenomen. Verder onderzoek door middel van proefsleuven is noodzakelijk teneinde eventueel aanwezig erfgoed in kaart te brengen en de impact van de geplande werken hierop in te schatten.

1.3 Gemotiveerd advies

Uit het bureauonderzoek blijkt een trefkans inzake archeologisch erfgoed. Onderzoek binnen de grenzen van het projectgebied heeft reeds resten van activiteiten in de Romeinse periode en bewoning in de middeleeuwen in kaart gebracht. Teneinde de bewaringskansen op de zones die niet of slechts ten dele samenvallen met oudere opgravingsvlakken in te schatten werd reeds een landschappelijk bodemonderzoek uitgevoerd te worden. Uit de waarnemingen blijkt dat er geen aanwijzingen zijn voor een vlakdekkende verstoring van het bodemarchief door activiteiten in het verleden. De meest geschikte onderzoeksmethode om eventueel aanwezig erfgoed in kaart te brengen en de impact van de geplande werken hierop te evalueren is een proefsleuvenonderzoek op de zone waar het bodemarchief is bedreigd. Volgende onderzoeksmethoden werden overwogen:

-gespecialiseerd archivalisch onderzoek: in specifieke gevallen is bijkomend, gespecialiseerd bronnenonderzoek aangewezen. Deze vorm van archiefonderzoek heeft vooral betrekking op zeer specifieke contexten. Eén van de meest voorkomende voorbeelden waar doorgedreven archivalisch onderzoek nodig is betreft locaties binnen het frontgebied van de Eerste Wereldoorlog.

Uit de historische bronnen kan afgeleid worden dat het terrein zich net ten oosten van de kern van Walraversijde bevindt. Op de Ferrariskaart is te zien dat het terrein in gebruik is als akker- en grasland. Op het 19e-eeuws kaartmateriaal is te zien dat zich in de westelijke sector van het terrein een hoeve is weergegeven. Deze is op heden reeds gesloopt. Teneinde de trefkans inzake oorlogserfgoed in te schatten werd een studie opgemaakt op basis van loopgravenkaarten en militaire luchtfoto's. Hierbij kon geconcludeerd worden dat de trefkans inzake relicten uit de wereldoorlogen zeer beperkt is. Binnen de contouren van het onderzoeksgebied zijn

voornamelijk prikkeldraad versperringen afgebeeld. De vermoedelijke geschutsopstelling die werd herkend valt grotendeels binnen de reeds onderzochte zone.

-landschappelijk bodemonderzoek: een landschappelijk bodemonderzoek kan altijd zinvol zijn indien een er onzekerheid is over de bodemopbouw, bewaringscondities of verstoringsgraad.

Het onderzoeksgebied is gelegen op de overgang van de duinen en de kustpolders. De gegevens van de bodemkaart en Quartairgeologische kaart geven aan dat mogelijk meerdere archeologisch relevante niveaus aanwezige kunnen zijn. Dit is ook vastgesteld tijdens reeds uitgevoerd onderzoek. Dit onderzoek heeft aangetoond dat delen van het terrein zijn ontveend waardoor het bodemarchief mogelijk is verstoord. Daarnaast zijn ter hoogte van het afgebakende polygoon ook reeds archeologische opgravingswerken verricht. Teneinde de bodemopbouw te evalueren en reeds verstoorde of ontginde zones af te bakenen is een landschappelijk bodemonderzoek uitgevoerd. Slechts in 2 boringen werd een zekere mate van verstoring of ophoging vastgesteld. Mogelijk werd hier een oudere opgravingsput of structuur aangeboord. De overige boringen geven een onverstoord bodemprofiel weer waarbij geen aanwijzingen voor verdere verstoring of ontginning werden waargenomen.

-geofysisch onderzoek: een geofysisch onderzoek heeft in hoofdzaak als doel om, zonder ingreep in de bodem, grotere ondergrondse anomalieën in kaart te brengen. In hoofdzaak betreft het structuren zoals muurresten, funderingen of metalen structuren. Ook kunnen sterke verschillen in bodemsamenstelling door middel van deze onderzoeksmethode gevat worden.

Een geofysisch onderzoek zal in dit geval niet leiden tot kenniswinst of een verfijnde onderzoeksstrategie.

-verkennend en waarderend archeologisch booronderzoek: een verkennend archeologisch onderzoek heeft als doel bewaarde vondstenconcentraties in kaart te brengen door middel van een extensief boorgrid. In geval van een positieve waarneming kan met behulp van een waarderend archeologisch booronderzoek in een denser grid de eigenlijke artefactenconcentratie gelokaliseerd worden. Op basis van de resultaten van deze booronderzoeken kan overgegaan worden tot de aanleg van proefputten of een opgraving in functie van een bewaarde artefactensite.

Ter hoogte van het onderzoeksgebied is geen verwachting inzake bewaarde artefactensites.

-veldkartering: een veldkartering bestaat uit een systematische visuele inspectie van een terrein en het inventariseren van eventuele oppervlaktevondsten. Deze prospectiemethode wordt bij voorkeur aangewend op terreinen die regelmatige oppervlaktebewerking kennen. De kartering wordt uitgevoerd in parallelle raaien met een regelmatige tussenafstand. Op basis van waarnemingen kunnen eventueel interessante zones afgebakend worden. Afhankelijk van het karakter van het gerecupereerde vondstmateriaal kunnen gerichtere keuzes gemaakt worden in de eventueel te volgen onderzoeksstrategie op een terrein.

Het terrein is niet in gebruik als akker, het uitvoeren van een veldkartering is weinig zinvol.

-proefsleuven: een proefsleuvenonderzoek heeft als doel steekproefsgewijs het terrein archeologisch te inventariseren en vanuit de resultaten van dit vooronderzoek over de aanwezigheid van relevant erfgoed en de impact van de geplande werken hierop.

De beschikbare gegevens wijzen op een trefkans inzake resten van Romeinse activiteit en middeleeuwse bewoning. De waarnemingen van het landschappelijk bodemonderzoek wijzen niet op een substantiële of vlakdekkende verstoring. De meest geschikte onderzoeksmethode om erfgoed bestaand uit bodemsporen op te sporen is in dit geval een proefsleuvenonderzoek. Zo kan eventueel aanwezig erfgoed in kaart gebracht worden en de impact van de geplande werken hierop ingeschat.

1.4 Programma van Maatregelen

1.4.1 De aanleiding van het vooronderzoek

Cf. supra, punt 1.4.1 Verslag van Resultaten

1.4.2 Bepalen van de onderzoeksstrategie

De keuze voor de voorgeschreven onderzoekssequentie werd afgetoetst aan de vier criteria opgenomen in de Code van Goede Praktijk.

-mogelijk: vooralsnog worden er geen fysieke obstakels verwacht waardoor het proefsleuvenonderzoek niet uitgevoerd kan worden.

-nuttig: gezien de verwachting en de waarnemingen van het landschappelijk bodemonderzoek is een proefsleuvenonderzoek de meest geschikte manier om eventueel aanwezige archeologische resten in kaart te brengen om vervolgens de impact van de geplande werken hierop te kunnen bepalen.

-schadelijk: de impact van een proefsleuvenonderzoek op eventueel aanwezig erfgoed is normaliter beperkt, hierdoor blijven aanwezige relicten bewaard voor verder onderzoek.

-noodzakelijk: gelet op het feit dat de geplande werken ter hoogte van de afgebakende zone een vlakdekkende ingreep in de bodem impliceren tot op mogelijk archeologisch relevante diepte, moet vooralsnog uitgegaan worden van een scenario waarbij in-situ bewaring er onmogelijk is.

1.4.3 Vraagstelling en onderzoeksdoelen

Doel van het proefsleuvenonderzoek is een inschatting maken van eventueel aanwezig erfgoed bestaand uit bodemsporen. Van belang bij het proefsleuvenonderzoek is dat minstens volgende onderzoeksvragen beantwoord worden.

-wat zijn de waargenomen bodemhorizonten? Hoe verhouden de waarnemingen in de profielputten zich ten opzichte van deze van het landschappelijk bodemonderzoek en het reeds uitgevoerde onderzoek binnen het provinciedomein?

-in hoeverre is de bodemopbouw nog intact? Is er sprake van lokale verstoring?

-zijn er bodemsporen aanwezig?

-op welke diepte bevindt het archeologisch leesbare niveau zich? Is er sprake van meerdere sporenniveaus?

-in welke mate interfereren de geplande werken met het archeologisch niveau?

-wat is de bewaringstoestand van de antropogene sporen?

-kunnen de bodemkundige vaststellingen gerelateerd worden aan de eventuele afwezigheid van antropogene sporen?

-wat is de relatie tussen de bodem, het landschap en de archeologische waarnemingen?

-maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren, is er een ruimtelijk verband? Hoe verhouden de sporen zich tot deze in de reeds uitgevoerde werkputten? In welke mate kunnen de huidige waarnemingen gekoppeld worden aan deze van het reeds uitgevoerde en gepubliceerde onderzoek?

-kan op basis van het gerecupereerde materiaal een uitspraak gedaan worden over datering of fasering? Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?

-voor waardevolle vindplaats(en) die bedreigd worden door de geplande werkzaamheden: hoe kan deze bedreiging weggenomen of verminderd worden (m.a.w. is behoud in situ mogelijk)?

-voor bedreigde waardevolle vindplaatsen die niet in-situ bewaard kunnen blijven:

° wat is de ruimtelijke afbakening (in X, Y en Z coördinaten) van de zone(s) voor vervolgonderzoek?

° welke aspecten verdienen bijzondere aandacht?

° welke vraagstellingen zijn voor het vervolgonderzoek relevant?

° zijn er voor de beantwoording van de vraagstelling(en) natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke types staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?

1.4.4 Resultaten van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem

Tot op heden werd reeds een bureauonderzoek en landschappelijk bodemonderzoek uitgevoerd (projectcode 2021J340) uitgevoerd met betrekking tot het projectgebied te Oostende. Hieruit kon een trefkans inzake resten van bewoning, begraving of andere activiteiten in de vorm van bodemsporen afgeleid worden. Er werden geen aanwijzingen voor vlakdekkende verstoring waargenomen.

1.4.5 Onderzoeksstrategie, -methode en -technieken

Het proefsleuvenonderzoek heeft betrekking op het afgebakende polygoon rondom het huidige hoofdgebouw. Een groot deel van de overige ingrepen vallen samen met het reeds uitgevoerde onderzoek. De ingrepen die hier niet mee samenvallen en buiten het afgebakende polygoon liggen zijn te beperkt in oppervlakte waardoor bijkomend onderzoek er niet zal leiden tot kenniswinst. Ook ter hoogte van de bestaande wadi is verder onderzoek weinig zinvol. De onderzoekssequentie vat aan met een landschappelijk bodemonderzoek. Vervolgens is een proefsleuvenonderzoek noodzakelijk teneinde erfgoed in de vorm van bodemsporen in kaart te brengen. **De oppervlakte van het onderzoeksgebied bedraagt ca. 5086 m².**

Vóór het onderzoek aanvangt bekomt de veldwerkleider de nodige leidingplannen. Deze plannen dienen continu aanwezig te zijn gedurende de uitvoering van het archeologisch veldwerk. Het proefsleuvenonderzoek dient een statistisch representatief deel van het terrein te inventariseren. De proefsleuven worden aangelegd in een regelmatig patroon met tussenafstand van maximaal 15 m.

De archeologische prospectie met ingreep in de bodem wordt als succesvol beschouwd indien er een beargumenteerd antwoord op de onderzoeksvragen geformuleerd kan worden en het rapport wordt opgeleverd.

De sleuven worden ingeplant volgens een variabele as in functie van effciënt grondverzet. Enige afwijking van het vooropgestelde sleuvenplan wordt gemotiveerd in de rapportage.

De afgebakende zone hebben betrekking op een oppervlakte van ca. 5086 m². De proefsleuven dienen 10% van de onderzoekbare oppervlakte te beslaan met bijkomend ca. 2,5% aan kijkvensters of dwars/volgsleuven waar relevant. De kijkvensters dienen voldoende groot te zijn om een antwoord te kunnen geven op de onderzoeksvragen.

De proefsleuven worden aangelegd door een rupskraan met gladde bak. Deze graafmachine dient over voldoende vermogen te beschikken om een vlotte werking te garanderen. De minimale breedte van de kraanbak bedraagt 2m. De proefsleuven worden laagsgewijs uitgegraven door de kraan, onder begeleiding van de veldwerkleider, tot op het archeologisch leesbaar niveau. Indien sprake is van meerdere sporenniveaus wordt pas gezakt naar het dieperliggende niveau indien het bovenliggende vrij is van sporen. Indien de proefsleuven dieper reiken dan 1,2 m ten opzichte van het maaiveld dienen deze getrapt aangelegd te worden teneinde de veiligheid van het uitvoerend personeel te garanderen.

Hoewel voorafgaand een landschappelijk bodemonderzoek uitgevoerd dient te worden moet tijdens het proefsleuvenonderzoek eveneens aandacht uitgaan naar de bodemkundige situatie binnen het plangebied en de relatie met de aanwezige sporen. Hiervoor dienen profielkolommen aangelegd te worden. Deze worden geïnterpreteerd door een aardkundige. Minimaal wordt één profielkolom per sleuf aangelegd, in een geschrankt patroon. Ze worden tot minstens 40cm in het ongeroerd sediment uitgegraven. Het vooronderzoek met ingreep in de bodem, zijnde veldwerk, verwerking en rapportage dienen te voldoen aan de bepalingen in de Code van Goede Praktijk.

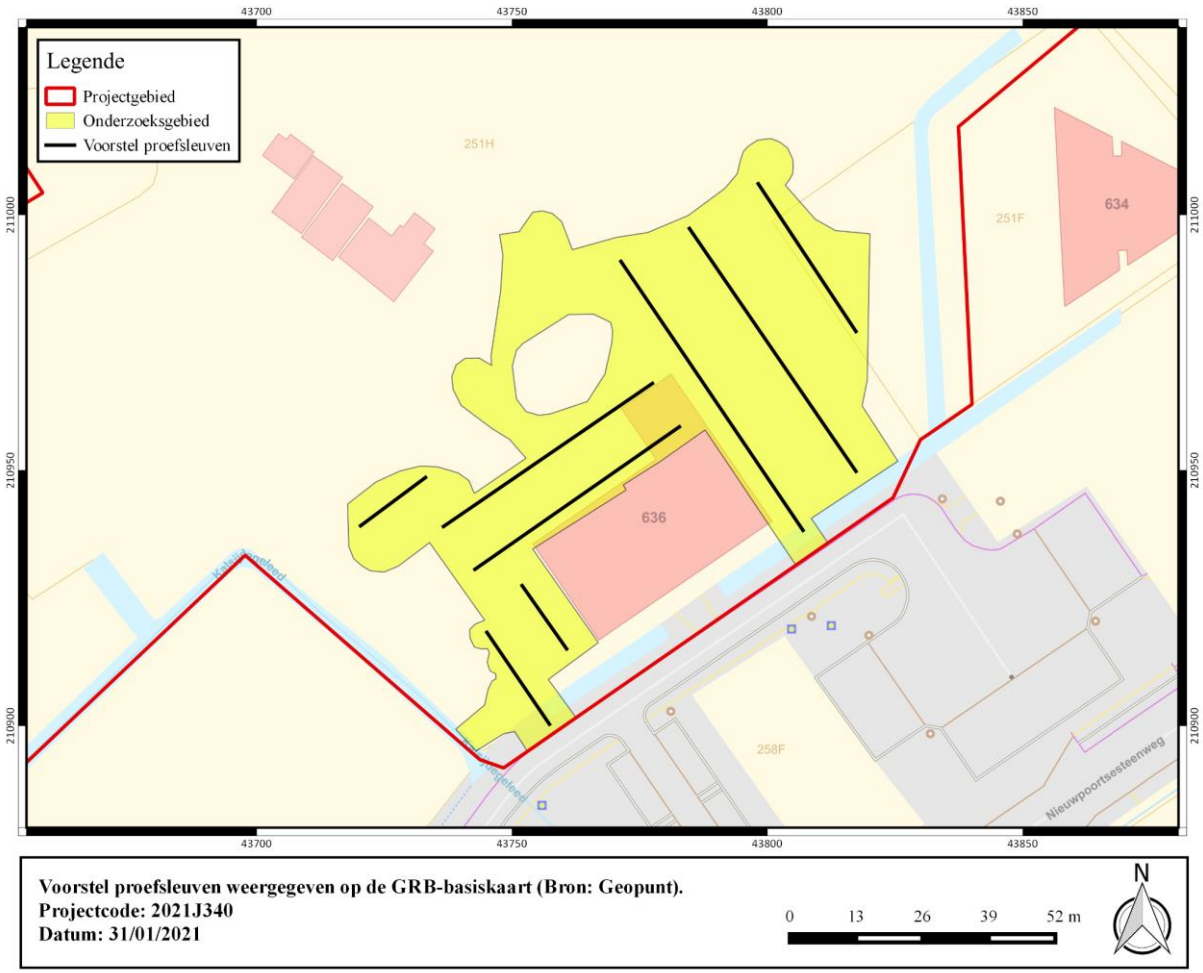

Figuur 2: Voorstel proefsleuven weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).

1.4.6 Eventuele afwijkingen van de CGP

Voor de prospectie met ingreep in de bodem worden geen situaties verwacht waarin afgeweken zal moeten worden van de bepalingen in de Code van Goede Praktijk.

1.4.7 Noodzakelijke competenties van de uitvoerders

Het team bestaat minimaal uit:

-een veldwerkleider onder begeleiding van een erkend archeoloog, deze veldwerkleider voldoet aan de bepalingen in de Code van Goede Praktijk en heeft aantoonbare ervaring als leidinggevende bij proefsleuvenonderzoek in langs de Belgische kust.

-een assistent-archeoloog voldoend aan de vereisten van de Code van Goede Praktijk.

-een aardkundige, deze aardkundige begeleid het landschappelijk bodemonderzoek en evalueert de bodemkundige waarnemingen tijdens het proefsleuvenonderzoek. Hij/zij rapporteert over de waarnemingen.

Voor de rapportage wordt minstens de veldwerkleider ingezet onder toezicht van de erkende archeoloog. Conform de Code van Goede Praktijk artikel 9.3 ligt de beslissing tot

natuurwetenschappelijke staalname bij de veldwerkleider. Dit in overleg met de aardkundige en het Agentschap Onroerend Erfgoed wanneer relevant. In de raamprijs wordt bij voorkeur een stelpost voorzien die kan aangesproken worden voor natuurwetenschappelijk onderzoek indien nodig. Voor de rapportage wordt minstens de veldwerkleider ingezet onder toezicht van de erkende archeoloog.

1.4.8 Vondsten

Conservatie en overdracht van het archeologisch ensemble gebeurt na afloop van het archeologisch vooronderzoek conform de artikels 5.2.1, 5.2.2 en 5.2.3 van het Onroerend Erfgoeddecreet. Vóór de start van het onderzoek worden door de erkende archeoloog en de initiatiefnemer duidelijke afspraken gemaakt met betrekking tot de overdracht van het archeologisch ensemble bij de eigenaar, het erkende onroerend erfgoeddepot of andere bewaarder van het archeologisch ensemble. Na het beëindigen van de verwerking en het opleveren van de eindrapportage vindt de overdracht van het opgravingsarchief plaats. Indien een vervolgonderzoek noodzakelijk blijkt, dient het opgravingsarchief integraal overgedragen te worden aan de uitvoerder van dit vervolgonderzoek.

1.5 Conclusie

De initiatiefnemer plant de uitbreiding van het hoofdgebouw en de herinrichting van het provinciaal domein te Raversyde. Op basis van de gegevens van de bureaustudie moet ter hoogte van het onderzoeksgebied uitgegaan worden van een trefkans inzake archeologisch erfgoed bestaand resten van activiteiten uit de Romeinse periode en bewoning uit de middeleeuwen. Tijdens het landschappelijk bodemonderzoek zijn geen aanwijzingen voor een vlakdekkende verstoring of ontginning waargenomen. Een proefsleuvenonderzoek wordt noodzakelijk geacht om de aanwezigheid van erfgoed bestaand uit bodemsporen te evalueren en de impact van de geplande werken hierop te bepalen.

2 Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2022

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt

Van Ranst, E. & Sys, C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen. Universiteit Gent.